

НЕВРОЛОГИЯ И ПСИХИАТРИЯ

NEUROLOGY AND PSYCHIATRY

Редакционна колегия

Доц. д-р А. Алексиев, дм, главен редактор

Доц. д-р О. Григорова, дм, научен секретар

Проф. д-р Г. Ончев, дм, Проф. д-р И. Литвиненко, дм,

Д-р Ш. Мехрабиан

Оригинални статии, литературни обзори и реферати
на чуждестранни научни медицински публикации в областта на
НЕВРОЛОГИЯТА, ПСИХИАТРИЯТА (вкл. детска неврология и психиатрия)
и НЕВРОХИРУРГИЯТА

Списанието се обработва в БД
БЪЛГАРСКА МЕДИЦИНСКА ЛИТЕРАТУРА

Неврол. психиатр.
Nevrol. psichiatr.

СЪДЪРЖАНИЕ

ОРИГИНАЛНИ СТАТИИ

<i>Т. Веков, Н. Велева, М. Драганова, Ж. Колев. S1P рецепторни модулатори за лечение на пристъпно-ремитентна форма на мултиплиена склероза – икономически мрежов метаанализ.....</i>	<i>3</i>
--	----------

ОБЗОРИ

<i>Р. Кръстева. Качество на живот и депресивна симптоматика при пациенти с рак на гърдата.....</i>	<i>17</i>
<i>Д. Маринова, М. Дановска, Е. Маринов. Пандемията COVID-19 и болестта на Паркинсон.....</i>	<i>27</i>

РЕФЕРАТИ

<i>Невроимунологията – минало, настояще и бъдеще.....</i>	<i>40</i>
---	-----------

Списанието и издателят не носят отговорност за изложените в публикациите авторски мнения и становища, както и за достоверността на представените от авторите данни.

Авторите запазват всички некомуерсиални права върху публикуваните си текстове.

The journal and the publisher are not legally responsible for the author's opinions and statements expressed in their publications as well as for the accuracy and the sources of data to which the authors refer in their publications.

Authors retain all rights on his/her intellectual property rights on their respective publications, except the rights of publication and commercial use.

НЕВРОЛОГИЯ И ПСИХИАТРИЯ 1/2022

ISSN 1311-6584 УДК 616.8

Уредник *В. Цъклева*

Езикова редакция *И. Митева, В. Цъклева, В. Колев* (англ.)

Страниране *К. Зографова*

Централна медицинска библиотека

1431 София, ул. „Св. Г. Софийски“ № 1

e-mail: v.tsakleva@cml.mu-sofia.bg; <http://cml.mu-sofia.bg>

S1P РЕЦЕПТОРНИ МОДУЛАТОРИ ЗА ЛЕЧЕНИЕ НА ПРИСТЪПНО-РЕМИТЕНТНА ФОРМА НА МУЛТИПЛЕНА СКЛЕРОЗА – ИКОНОМИЧЕСКИ МРЕЖОВ МЕТААНАЛИЗ

Т. Веков¹, Н. Велева¹, М. Драганова², Ж. Колев³

¹Факултет по фармация, Медицински университет – Плевен

²Факултет по обществено здраве, Медицински университет –
Плевен

³Факултет по фармация, Медицински университет – Варна

Резюме. Мултиплената склероза е най-често срещаното демиелиниращо заболяване, при което изолационната обвивка на нервните клетки в главния и гръбначния мозък е увредена. Това нарушава способността на части от нервната система да предават сигнали, което води до редица физически, психични и когнитивни проблеми. Съвременното лечение на целевата група пациенти с пристъпно-ремитентна форма на това заболяване включва използването на лекарствени продукти от групата на сфингозин-1-фосфат (S1P) рецепторните модулатори – *ponesimod* и *fingolimod*. **Целта** на това изследване е да се извърши моделиране на локални данни за разходи и здравни ползи в дългосрочен план на алтернативните здравни технологии за лечение на пациенти с пристъпно-ремитентна форма на мултиплена склероза, за да се вземе решение коя терапия е с по-голяма терапевтичната ефикасност и разходна ефективност. **Материал и методи:** Входящите данни на модела са измерени и оценени като клинични крайни точки в многоцентровите рандомизирани изпитвания OPTIMUM и TRANSFORMS. Терапевтичните алтернативи са косвено сравнени чрез мрежов метаанализ. **Изводите** показват, че в групата на S1P рецепторните модулатори за лечение на пациенти с пристъпно-ремитентна форма на мултиплена склероза *ponesimod* не е разходно ефективна терапия в сравнение с *fingolimod*, въпреки терапевтичното си превъзходство. Основната причина е по-високата цена на *ponesimod*, която обуславя неблагоприятното съотношение на допълнителните разходи

и здравни ползи, надвишаващо прага на ефективност на разходите, равняващ се на трикратно увеличения брутен вътрешен продукт на човек от населението в България за предходна година. За да се постигне целевата ефективност на разходите, е необходимо притежателят на разрешението за употреба на ponesimod да предостави на платеща ценова отстъпка в размер на най-малко 11%. При провеждане на вероятностен анализ на чувствителността се установи вероятност от 38% ponesimod да е разходно ефективна терапия в сравнение с fingolimod. Икономическият анализ разкрива, че лекарствените продукти от групата на S1P рецепторните модулатори са терапевтично ефикасна и разходно ефективна терапия при пациенти с пристъпно-ремитентна множествена склероза в сравнение с инхибиторите на dihydroorotate dehydrogenase, като teriflunomide.

Ключови думи: пристъпно-ремитентна мултиплена склероза, S1P рецепторните модулатори, анализ разход/ефективност

S1P RECEPTOR MODULATORS FOR TREATMENT OF RELAPSING-REMITTING TYPE OF MULTIPLE SCLEROSIS – ECONOMIC NETWORK META-ANALYSIS

T. Vekov¹, N. Veleva¹, M. Draganova², Zh. Kolev³

¹*Faculty of Pharmacy, Medical University – Pleven*

²*Faculty of Public Health, Medical University – Pleven*

³*Faculty of Pharmacy, Medical University – Varna*

Abstract. Multiple sclerosis is the most common demyelinating disease, in which the insulating sheath of nerve cells in the brain and spinal cord is damaged. This impairs the ability of parts of the nervous system to transmit signals, leading to a number of physical, mental and cognitive problems. Current treatment of the target group of patients with relapsing-remitting form of this disease includes the use of drugs from the group of sphingosine-1-phosphate (S1P) receptor modulators – ponesimod and fingolimod. The aim of this study is to model local data on long-term costs and health benefits of alternative health technologies for the treatment of patients with relapsing-remitting multiple sclerosis in order to decide which therapy has a higher therapeutic efficacy and cost-effectiveness. Material and methods: Model inputs were measured and evaluated as clinical endpoints in the OPTIMUM and TRANSFORMS multicenter randomized trials. Therapeutic alternatives were indirectly compared by network meta-analysis. Conclusion: The findings show that in the group of S1P receptor modulators for the treatment of patients with relapsing-remitting multi-

КАЧЕСТВО НА ЖИВОТ И ДЕПРЕСИВНА СИМПТОМАТИКА ПРИ ПАЦИЕНТИ С РАК НА ГЪРДАТА

Р. Кръстева

Онкологичен център, „Уни Хоспитал“ – Панагюрище

Резюме: Статията разглежда депресивната симптоматика в контекста на свързаното със здравето качество на живот при пациентки с рак на гърдата. Разгледани са накратко областите, които го конституират, за да се внесе повече яснота върху тяхното тясно взаимодействие и взаимна зависимост. По-подробно е разгледана депресивната симптоматика при жени с рак на гърдата, нейните прояви, рисковете, свързани с разгръщането на психиатрична диагноза, и влиянието ѝ върху свързаното със здравето качество на живот. Накрая са изложени различни терапевтични подходи, които да позволят навременното и адекватно овладяване на депресивната симптоматика с цел повишаване на качеството на живот.

Ключови думи: *свързано със здравето качество на живот, депресия, рак на гърдата, коморбидна депресия*

QUALITY OF LIFE AND DEPRESSIVE SYMPTOMATOLOGY IN BREAST CANCER PATIENTS

R. Krasteva

Medical Oncology Department, Uni Hospital – Panagurishte

Abstract: This article reviews the depressive symptoms in the context of the health-related quality of life of patients with breast cancer. The areas, constituting the health-related quality of life, are concisely reviewed in order to further clarify the close relationship and mutual connection between them. The depressive symptoms in women with breast cancer are reviewed more thoroughly: their instances, the risks associated with an onset of a psychiatric diagnosis, and their effect on the health-related quality of life. Several therapeutic

ПАНДЕМИЯТА COVID-19 И БОЛЕСТТА НА ПАРКИНСОН

Д. Маринова¹, М. Дановска¹, Е. Маринов²

¹Катедра „Неврология и неврохирургия“

²Катедра „Патологоанатомия“

Медицински университет – Плевен

Резюме. COVID-19 пандемията наруши обичайния ритъм на човешкия живот в много страни и натовари здравната система. Променената обстановка поставя пред невролозите и личните лекари редица въпроси относно статута на пациентите с паркинсонова болест (ПБ) по време на пандемията, като: пациентите с ПБ с повишен риск ли са за заразяване с COVID-19; как COVID-19 влияе на симптомите на ПБ; налага ли се промяна в лечението; носи ли COVID-19 риск от развитие на ПБ; как се променя качеството на живот на пациентите с ПБ и други. Данните за засягане на пациентите с ПБ спрямо общата популация са противоречиви. Общо е мнението, че COVID-19 обостря симптомите на ПБ и влошава качеството на живот на пациентите с ПБ. COVID-19 е свързан и с възникването на редица немоторни и нервно-психични усложнения, които налагат адаптация на обичайното и специфично лечение по време на пандемията. Съобщава се за единични случаи на паркинсонизъм, възникнали след прекарана COVID-19 инфекция. Има описани единични случаи на дискинезия след ваксиниране. Препоръчва се ваксиниране на ПБ пациентите при спазване на общоприетите противопоказания и с особено внимание и преценка при възрастни болни с напреднал стадий на ПБ. Изтъква се ролята на телемедицината при тези пациенти при променените условия.

Ключови думи: COVID-19, паркинсонова болест

НЕВРОИМУНОЛОГИЯТА – МИНАЛО, НАСТОЯЩЕ И БЪДЕЩЕ

Nutma E, Willison H, Martino G, Amor S. Neuroimmunology – the past, present and future. Clin Exp Immunol. 2019;197(3):278-293. doi:10.1111/cei.13279
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6693969/#>

Невроимунологията е наука, която обхваща фундаментална и приложна биология, имунология, химия, неврология, патология, психиатрия и вирусология на централната нервна система (ЦНС). Тази наука е посветена на изучаването на взаимодействието между имунната и нервната система по време на процеси като развитие, поддържане на хомеостаза, имунен отговор при увреждане на ЦНС с основна цел да се разработят подходи за диагностика, лечение и превенция на невроимунологични заболявания.

Доскоро се смяташе, че имунната система и мозъкът не си взаимодействат пряко поради наличието на кръвно-мозъчна бариера (blood-brain barrier, BBB).

През последните десетилетия тази догма беше оспорена в светлината на множество нови проучвания, показващи, че не само нервната система получава сигнали от имунната, но и че информация от мозъка регулира имунните функции и така влияе на процеси в организма като възпаление **(бел. реф. Терминът възпаление при невроимунните заболявания обикновено се използва за описание на хронично, нискостепенно възпаление, свързано със стареенето. Старееенето на имунната и нервната система е свързано с множество фактори, включително намален отговор при ваксиниране, намаляване на ефективната аутофагия и повишена чувствителност към рак и автоимунни заболявания. Фактори на околната среда като диета, чревна микробиота и начин на живот, както и генетичния терен на всеки човек вероятно стоят в основата на имунния дисбаланс, свързан с възпалението. Следова-**